

Ҳабаккук

¹ Ҳабаккук пəyoғəmbər kərgən, uningəya
yūkləngən wəhiy: —

Ҳабаккукнинг dad-pəryadliri

² Ah Pərwərdigar, kaqanətiqə mən Sanga nida
qilimən, Sən anglimaysən?

Mən Sanga: «Zulum-zorawanliq!» dəp nalə-
pəryad kətürimən,
Biraq Sən qutkuzmaysən.

³ Sən nemixka manga kəbihlikni kərgüzisən,
Nemixka japa-zuluməya qarap turisən?
Qünki bulangqilik, zulum-zorawanliq kəz aldım-
didur;

Jənggi-jedəllər bar,
Dəwalar kəpəyməktə.

⁴ Xunga kanun paləq bolup qaldi,
Adalət məydanəya heq qikmaydu;
Qünki rəzillər həkkaniy adəmni kistimaqta;
Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu.

Hudaning jawabi

⁵ Əllər arisida bolidioqan bir ixni kərup
bekinglar, obdan qaranglar, həyranuḥəs
qelinglar!

Qünki silərning dəwringlarda bir ix qilimənki,
Birsi silərgə bayan qiləqan təoqdirdimu silər
ixənməytinglar. ■

⁶ Qünki mana, Mən həliki mijəzi osal həm aldiraxsan əl kaldiyləni ornidin turoquzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarni igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangidu;□

⁷ Ular əzlrining deginini hesab kılıdu həm özini halioqanqə yukiri tutidu; □

⁸ Ularning atliri yilpizlardin ittik, Kəqtə owoqa qıkiديوqan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlirini məqruranə qarqıtıdu; Atlik ləxkərlər yiraktin kelıdu, Ular owoqa xungoquqan bürküttək uqur yürıdu.

⁹ Ularning həmmisi zulum-zorawanlıqqa kelıdu; Ularning top-top adəmliri yüzlrini aldioqa bekitip, aloqa basıdu, Əsirləni kumdək kəp yioıdu.□

¹⁰ Bərək, u padıxahlarni mazak kılıdu, Əmirlənimu nəzirigə almaydu;

□ **1:6 «Mən həliki mijəzi osal həm aldiraxsan əl kaldiyləni ornidin turoquzimən,... ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangidu»** — kaldiylər pəkət 20 yıl iqidila nəzərsiz bir əldin, Babil xəhirini (keyin kaldiylər «Babilliklər» dəp ataloqan), Ninəwə xəhirini wə Misirni ixoqal kılqan qorkunqluk bir imperiyəgə aylandı (miladiyədin ilgiriki 615-595-yıllar). «Qoxumqə səz»imiznimu kərüng. □ **1:7 «Ular əzlrining deginini hesab kılıdu həm özini halioqanqə yukiri tutidu»** — ibraniy tilidiki tekisttin muxu ayətni qüxinix səl təs. Əsli jümlini səzmusəz alsak «Ulardin qıkkən həküm wə həywə əzlikidındur» — yəni Hudadin əməs, degən mənini bildürıdu. Ular Hudadin həq qorkmay, nemini halısam xundək kılımən, dəyديوqanlar. □ **1:9 «Ularning top-top adəmliri yüzlrini aldioqa bekitip, aloqa basıdu,... »** — yaki «ularning top-top adəmliri «xərk xamili»dək aloqa basıdu,...». Bu jümlining yənə birnəqqə tərjimiliri bar.

U həmmə istihkamlarni məshirə kilidu,
Qünki u topa-tupraklarni dəwə-dəwə kilip,
ularni ixoqal kilidu.□

¹¹ Xundak kilip u xamaldək oquyuldap otidu,
Həddidin exip gunahkar bolidu;
Uning bu küq-қudriti özige ilah bolup sanilidu.□

Pəyoqəmbərning Hudaqə boləqan jawabi

¹² Sən Əzəldin Bar Boləquqi əməsmu, i
Pərwərdigar Hudayim, mening Muqəddəs
Boləquqim?

Biz əlməymiz, i Pərwərdigar;
Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bek-
itkənsən;
Sən, i Qoram Tax Boləquqi, uni *bizgə* ibrət kilip
tüzitixkə bəlgiligənsən.□

¹³ Sening kəzüng xunqə oqubarsiz idiki,
Rəzillikkə qarap turmaytting;
Əmdi nemixka Sən munapiklik qiloqanlarəqə
qarap turisən,
Rəzillər əzidin adil boləqan kixini
yutuwaləqinida, nemixka süküt kilisən?

¹⁴ Sən adəmlərnəni huddi dengizdiki beliklərdək,

□ **1:10** «u həmmə istihkamlarni məshirə kilidu, qünki u topa-tupraklarni dəwə-dəwə kilip, ularni ixoqal kilidu» — demək, ular sepilning yenioqə qong bir deng yasap sepildin artilip bəsüp kiridu. Babilliklərnəng əmgək küqi kəp boləqəqka, muxu Addiy usulni kəp qollanoqan. □ **1:11** «Xundak kilip u xamaldək oquyuldap otidu, həddidin exip gunahkar bolidu» — baxka birhil tərjimisi: «xundak qilixi bilən uning rohi əzgirip ketidu; u xu yərlərdin otip, gunahkar bolidu». □ **1:12** «Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən» — yaki «uni jazayingoqə uqraqka bekitkənsən».

Huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok
 əmiligüqi həywanlarəqa ohxax kilisən;□

¹⁵ Xu *kaldiy kixi* ularning həmmisini qanggikioqa
 ilinduridu,

Ular ni öz tori bilən tutuwalidu,

Ular ni yioqma torioqa yioqidu;

Xuning bilən huxal bolup xadlinidu;□

¹⁶ Wə torioqa qurbanlik sunidu,

Yioqma torioqa isriq salidu,

Qünki xular arkilik uning nesiwisi mol,

Nemətliri ləzzətlik boldi.

¹⁷ Əmdi u xu tərکیدə torini tohtawsiz boxi-
 tiwərsə,

Xu tərکیدə əllərni heq rəhim kilmay kəriwərsə
 bolamdu?

2

Həbakkukning qarari

¹ «Əmdi mən öz kəzitimdə turiwerimən,
 Özümni munar üstidə dəs tikləymən,
 Uning manga nemə dəydiqanlikini,

□ **1:14** «Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklardək,
 huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok əmiligüqi
 həywanlarəqa ohxax kilisən» — əslidə Huda insanni
 yaratqanda, insan toqruluk «ular dengizdiki beliklar...
 əmiligüqi həywanlarni... baxqursun» degənidi. Həzir Huda
 zalimlarning insanlarni beliklarning ornioqa qüxürüxigə yol
 qoyuwatidu. Bu nemə üqün? □ **1:15** «Xu kaldiy kixi
 ularning həmmisini qanggikioqa ilinduridu» — Asuriyə
 padixəhlining əsirlərni kalpukliridin ilmək (yaki qanggak)
 ötküzüp, yetiləp mangidioqan rəhimsiz aditi bar idi; keyinki
 imperiyə (Babil)ning padixəhli bəlkim ohxax adəttə boləqan
 bolsa kerək.

Xuningdək özüm bu dad-pəryadim toqruluk
qandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni
kütüp turimən». □ ■

² Həm Pərwərdigar jawabən manga mundak
dedi: —

«Okuqanlar yügürsun üqün,
Bu körüngən alamətni yeziwal;
Uni tahtaylar üstigə enik oyup qiq; □ ■

³ Qünki bu körüngən alamət kəlgüsidiki beki-
tilgən bir wakıt üqün,
U adəmlərgə ahirətni təlpündüridu,

□ 2:1 «... **kandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni...**» — ibraniy tilida «kandaq tegixlik jawab kəruxni...». «**Uning manga nemə dəydiqanlığını, xuningdək özüm bu dad-pəryadim toqruluk kandaq tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni kütüp turimən**» — baxka birhil təjimişi: «Uning manga nemini eytidioanlığını, həmdə özümning Uning manga beridioqan tənbişkə nemə jawab berixim kerəklikini bilixni kütimən». Həq bolmioqanda, u Hudaning tənbişini kütidu. Həbakkuk pəyoqəmbər kənglidə: «Mening əslidiki dad-pəryadimda bəlkim hatalik yeri boluxi mumkin» dəydu, bar bolsa u hataliklirini etirap qilixka təyyar turidu. Xunga bizningqə «jawab» bolsa (1) dad-pəryadidiki (bar bolsa) hataliqoqa bolqan jawabkarlığını, (2) keyin uning ez oqurmənlirigə yaki özigə əgəxkən adəmlərgə berixkə tegixlik jawabning qandaq ikənlikini ez iqigə alidu. U bularni qüxinix üqün kütüwatidu. Həbakkuk pəyoqəmbərning Hudaqə bolqan «jawabi» 3-babta tepilidu. ■ 2:1 Yəx. 21:8 □ 2:2 «**Okuqanlar yügürsun üqün, bu körüngən alamətni yeziwal...**» — ikki mənisi boluxi mumkin: — (1) okuqan kixi keyin bu həwərnə baxqilaroqa yügürüp yətküzsun; (2) okuqan kixi hərtürlük qiyinqilik as-tidimu Mening yolunda yügürsun (məsilən, «Zəb.» 119:32, «Yəx.» 40:30-31, «Gal.» 5:7ni körüng). Biz ikkinqi mənigə mayilmiz. ■ 2:2 Yəx. 30:8

U yaloqan gəp qılmaydu;
 Uzunoiqə kəlməy qalsimu, uni kütkin;
 Qünki u jəzmən yetip kelidu, heq keqikməydu. □

⁴ Kara, təkəbburlixip kətküqini!

Uning kəlbi öz iqidə tüz əməs;
 Birəq həkkanıy adəm öz etikad-sadikliki bilən
 həyat yaxaydu. □ ■

⁵ Bərək, xarab uningoqa satkunluk kilidu, —

— U təkəbbur adəm, öydə tinim tapmaydu,

Həwisini təhtisaradək yooqan kilidu;

U ölumdək heqqaqan qanmaydu;

Əzigə barlik əllərni yioqidu,

Həmmə həlkni əzigə karitiwalidu. □

⁶ Bularning həmmisi keyin u toqruluk təmsilni
 səzləp,

□ 2:3 «**bu kərüngən alamət kəlgüsidiki bekitilgən bir wakit üqün...**» — «bekitilgən» — demək, heqkim (hətta dua arkiliximü) uni əzgərtəlməydu. «**U adəmlərgə ahirətne təlpündüridu**» — səzmusez tərjimisi: «U ahirətkə qarap həsirap nəpəs alidu» (pikrimizqə bu ibarə qongqur təxnalikni bildüridu). □ 2:4 «**Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbi öz iqidə tüz əməs**» — hərəkəndək təkəbbur adəm durus, tüz bolalmaydu. «**Birəq həkkanıy adəm etikad-sadikliki bilən həyat yaxaydu**» — bu söz Hudaning jawabining əng həkqilik jümlisi. «Koxumqə səz»imiznimü kərüng. ■ 2:4

Rim. 1:17; Gal. 3:11; İbr. 10:38 □ 2:5 «**Bərək, xarab uningoqa satkunluk kilidu**» — Babilliklar ahir berip məyhorluqtin Pars imperiyəsi tərpidin nabut boldi. Təwrat, «Danial pəyoqəmbər» 5-bab wə «koxumqə səz»imizni kərüng.

«**...həwisini təhtisaradək yooqan kilidu**» — «təhtisara» əlgənlərnin rohliri baridoqan jay. Babilliklar hər yili təjawuzqilik pılanini tüzəytti. Ahir berip bu təjawuzqilixi əzining mudapiisini ajizlaxturup, Pars imperiyəsi ularni nabut kildi.

«**U ölumdək heqqaqan qanmaydu**» — «ölüm» hərdəim insanlarning jenini alidu, hərgiz «boldi» deməydu.

Kinayilik bir tepixmakni tiloşa alidu: —
«Əzining əməsni mening dəp koxuwalıuqioşa way!

(*Bundak ixlar* қағанoşiқə bolidu?!)

Gөрүгə қoғoғan нərsilər билən өзini қиғдиoғioşa way!»□

⁷ Səndin jazanə-kərz aloşuqılar birakla qozoalmamdu?

Seni titrətküqilər birakla oyoqanmamdu?

Andin sən ularoşa olja bolmamsən?□

⁸ Sən nurəşun əllərnı bulang-talang qıloşanliқiңg tüpəylidin,

Həm kixilərnıñ qanliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə qıloşan zulum-zorawanliқiңg tüpəylidin,

Saklinip qaloşan əllər seni bulang-talang qilidu;□

⁹ Həlakət qanggilidin qutulux üqün,

Uwamni yuқirişa salay dəp,

□ **2:6 «gөрүгə қoғoғan нərsilər билən өзini қиғдиoғioşa way!»** — «gөрүгə қoғoғan нərsilər» degən ibarə ikki bisliқ bolup, baxқа bir mənisi «bir dəwə topa» — demək, ular muxu haram нərsilər билən əzlrini buloşoқanidi. Babil imperiyəsi ayaq astı qıloşan əllər Həbakkukning Babil toqrisidiki bexarətlirini bilip yətkəndin keyin, ular bu ayəttiki kinayilik sözlərnı degən boluxı mumkin. Səzlər «mərsiyə» (matəm tutux munajiti) xəklidə eytilidu. □ **2:7 «Səndin jazanə-kərz aloşuqılar birakla qozoalmamdu?»** — «səndin jazanə-kərz aloşuqılar» degən sөz ikki bisliқ bolup, yənə bir mənisi: «(yilandək) seni qaqқuqılar». □ **2:8 «... kixilərnıñ qanliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə qıloşan zulum-zorawanliқiңg tüpəylidin,...»** — «.. zemin, xəhər.. » — bu isimlər birlik xəkildə (kəplük xəkildə əməs) ipadiləngini həm u zemin, xəhərnıñ nami eytilmioşanliқidin қarişanda, u ibarə Israil zemini (Pələstin) həm Yerusalemnı kərsətsə kerək.

Nəpsi yoşınap öz jəmätigə haram mənprəət yiołkuqioqa way!

¹⁰ Nuroqun həlklərni wəyran kılıp,
 Öz jəmätinggə ahanət kəltürdüng,
 Öz jeningoqa qarxi gunah sadir kılding.

¹¹ Qünki tamdin tax nida kılıdu,
 Yaoqaqlardin lim jawab beridu: —

¹² Yurtni qan bilən,
 Xəhərni kəbihlik bilən kuroquqioqa way!»

¹³ Mana, həlklərning jan tikip tapqan mehnitining pəkət otka yekiloqu kilinoqanlıki, Əl-yurtlarning əzlrini bihudə həlsiratqanlıki, Samawi qoxunlarning Sərdari bololan Pərwərdigardin əməsmu?

¹⁴ Qünki huddi sular dengizni qaplıoqandək, Pütün yər yüzi Pərwərdigarni bilip-tonux bilən qaplinidu. □ ■

¹⁵ Öz yekiningoqa hərakni ičküzgüqigə —
 — Uning uyat yerigə qarixing üqün,
 Tulumungdin quyup, uni məst kילוquqi sanga

□ **2:14 «Qünki huddi sular dengizni qaplıoqandək, pütün yər yüzi Pərwərdigarni bilip-tonux bilən qaplinidu»** — bu bayanning əzi Həbakkukning dad-pəryadioqa bololan qong bir jawabtur. Jaħandiki adalətsizliklər xunqə kəp boloinini bilən, həq bolmioqanda ahir berip ularning hərbiroi yoqitilidu. Baxqa pəyoqəmbərlərnin bexarətliri boyiqə, Babil xəhiri toquruluk ixinimizki, u ahiri zamanda qayta qurulidu. Əmdi «Pərwərdigarning küni»də, bu ayəttə deyilgəndək «Pütün yər yüzi Pərwərdigarni bilip-tonux bilən qaplinidu» wə xunglaxqa Babil qayta kərünməskə yoqitilidu. «Qoxumqə səz»imiznimu kərüng. ■ **2:14** Qəl. 14:21

way!□

¹⁶ Xan-xərərning ornida xərməndiqilikkə tolisən;

Əzüngmu iq,

Hətniliking ayan bolsun!

Pərwərdigarning ong kolidiki kədəh sən tərəpkə burulidu,

Xan-xəripingning üstini rəswayipəslik basidu.□

¹⁷ Liwanqa kıloqan zulum-zorawanlıq,

Xundaqla həywanlarni kərkitip ularoqa yətküzgən wəyranqilikmu,

Kixilərning qanliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatqan həmməyləngə kıloqan zulum-zorawanlıq tüzəylidin,

□ **2:15 «Əz yeqiningoqa həraqni iquzguqigə — uning uyat yerigə qarixing üqün, tulumungdin kuyup, uni məst kılouqi sanga way!»** — həraqkəxlər hərdaim baxkılarni həraqkəxlərgə aylandurmaqci bolidu. Biraq Babilning «baxkılaroqa həraq iquzux» məqsiti ularoqa ezitkuluk kılıp, əzigə ohxax bəqqiwazlıq gunahioqa kirgüzüp, andin ularni asanla kontrol kılıxtin ibarət. □ **2:16 «Əzüngmu iq, hətniliking ayan bolsun!»** — «hətniliking ayan bolsun!» degən ibarə adəmnıng qattik hijalitini kərsətkinidin baxqa, «Sən Hudaning əhdisigə wə səzigə yat adəmsən» degən məninimu puritip beridu. Baxqa birhil təjimisı: «Əzüngmu (həraq) iq, pulanglap yikil!».

Bular sening mijikingsni qikiridu.□

18 Oyma məbudning nemə paydisi,

Uni uning yasioquqisi oyup qikқан tursa?

Quyuma məbudningmu wə uningoğa təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi —

— Qünki uni yasioquqi öz yasioqinioga tayinidu,

Demək, zuwansiz «yok boloqan nərsilər»ni yasaydu?

19 Yaoqaqқа «Oyoqan!» degən adəmgə,

Zuwansiz taxқа «Turə!» degəngə way!

U wəz eytamdu?

Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi,

□ 2:17 «Liwanoğa kילוqan zulum-zorawanlik, xundakla haywanlarni qorkitip ularoğa yətküzgən wəyranqilikmu,...» — «Liwan» rayoni gүzəl ormanliri həm көpligən hərhil yawayi haywanliri bilən dangki qikқан. Babil imperiyəsi miladiyədin ilgiriki 605-yilidiki (Suriyədə yüz bərgən) «Kaxemix jengi»din keyin, (1) Liwandikilərgə wə ətrapidikilərgimu eqir zulum yətküzgən. (2) uningdin baxқа ular kilməqçi boloqan jənglərni dawam kilixi üqün həmdə öz xəhərlirini qurux üqün Liwandin көp dəl-dərəhlərni kesip epkətti. (3) ular yənə көngül eqix üqünla көp yawayi haywanlarni rəhimsiz usullar bilən owlidi. Məzkur ayəttiki bu sөz bu üq ixni көzdə tutidu. 2- wə 3-ixtin roxənki, insaniyətning təbiiy muhitni obdan asraxқа Huda aldida jawabkarliki bar. «Kixilərnin gənliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə kילוqan zulum-zorawanlik түpəylidin,...» — «...zemin, xəhər, ... turuwatқанlar» — 8-ayəttiki ibarigə ohxax, Israil zemini (Qanaan)ni həm Yerusalemnı көrsitidu.

Uning iqidə həq nəpəs yoxtur.□

²⁰ Biraq Pərwərdigar Öz mukəddəs
ibadəthanisididur!

Pütkül yər yüzi Uning aldida süküt kılsun!.□

3

Həbakkukning duasi

¹ Həbakkuk pəyqəmbərning duasi,

«Xiggaon» ahangida: —□

² «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim,
əyminip qorqıtum.

I Pərwərdigar, yillar arisida ixingni qayıtidin
janlandurqaysən,

Yillar arisida ixingni tonutqaysən;

□ **2:19** «**uning iqidə həq nəpəs yoxtur**» — yaki «uning iqidə həq roh yoxtur». «**Yaşağağa «Oyoqan!» degən adəmgə, zuwansız taxğa «Turə!» degəngə way! ... Uning iqidə həq nəpəs yoxtur**» — bu ikki ayət (18-, 19-) Babilliklarning rəzillikining butpərəslik bilən baqlıq ikənlikini kərsitidu. 1:7də kərsitilgəndək, öz «hudaliri»ni əzi yasıqandin keyin, ular tirik Hudadin həq qorqmay, əzigə qolaylıq «əhlak-pəzilət» mizanlirini haliqanqə bekitidu. □ **2:20** «**Biraq Pərwərdigar Öz mukəddəs ibadəthanisididur!**» — muxu yərdə pəyqəmbər bəlkim Hudaning asmandiki mukəddəs ibadəthanisini kərsitidu («Zəb.» 7:5, 11:4nimu kərüng). □ **3:1** «**Xiggaon**» ahangida: — — «Xiggaon» bəlkim «dolğunluk», «otluk», «axiklik bilən» degən mənədə bolup, bu söz küyning eytilidioqan ahangini bildüridu.

Dəroʻzəptə boləningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən! □

³ Təngri Temandin,

Pak-Muqəddəs Boləuqi Paran teʻididən kəldi;

Selah!

Uning xan-xəripi asmanlarni kəplidi,

Yər yūzi uning mədhīyiliri bilən toldi; □

⁴ Uning parkirakliki tang nuridək boldi,

Qolidin qakmaq qakqandək ikki nur qikti;

Xu yərdə uning küq-kudriti yoxurunup turidu. □

⁵ Uning aldidin waba,

□ **3:2 «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim,...»** — yaki «Pərwərdigar, mən Səndin həwərnə anglidim,...». «...yillar arisida ixingni tonutkaysən, dəroʻzəptə boləningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən!» — «yillar arisida» toʻgʻruluk; — Həbakkuk Huda ahirki zamanda Öz uluʻlukini kərsitip Israilni gunəhtin qutkuzidu, dəp bildi. Birək hazir «ahirki zaman» əməs; əmdi hazir, «yillar arisida»mu Huda Öz küq-kudritini kərsətkəy! □ **3:3 «Təngri Temandin, Pak-Muqəddəs Boləuqi Paran teʻididən kəldi»** — «Teman» wə «Paran» Qanaan (Pələstin) zeminining xərkiy jənubida, hazirki «Iordaniyə» zeminioqə jaylaxkan ikki rayon. Bu yərdə (yəni Sinay teʻidida) Musa pəyoʻəmbər «muqəddəs qanun»ni qəbul kildi, andin Israilar Hudaning yetəkqiliki bilən Pələstingə qarap yol aldi. Bu səzlərgə həm baxqa pəyoʻəmbərləning yazmilirioqə qarioranda, Qutkuzoʻuqi Məsih Əysa yər yūzigə kaytip kəlgəndimu awwal xu yərgə qūxūp, andin Israilni qutkuzux üqün Qanaanoqə (Pələstingə) qarap kelidu. «**Selah!**» — «Selah» degən səz bəlkim küy qaloqan waqtida muzikidiki bir «pauza»ni kərsitixi mumkin; xuning bilən uning: — «tohta, oylan!» degən imasi boluxi mumkin. □ **3:4 «Uning parkirakliki tang nuridək boldi»** — yaki «Uning parkirakliki qakmaqək boldi».

Putliridin qoşdak yalkun qışmaqta idi;□

6 U turup yər yüzini mөлqərlidi;

U qariwidi, əllərnı dəkkə-dükkigə saldi;

«mənggü taqlar» parə-parə kılindi,

«əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi,

Uning yolliri bolsa əbədiydu.□

7 Mən Kuxan kəbilisining qedirlirining parakəndiqiliktə bolqanlığını,

Midiyan zeminidiki pərdilərnı titrək baskanlığını kərdum.□

8 Pərwərdigar dəryalarqə aqqıqlandımin?

Sening qəziping dəryalarqə karitildimin?

Kəhring dengizqə karitildimin?

Atliringqə, nijat-kutkuzuxni epkelidiqan jəng

□ 3:5 «Uning ... putliridin qoşdak yalkun qışmaqta idi» — yaki, «Uning ... putliridin pişqirin kizitma qışmaqta idi».

□ 3:6 «U turup yər yüzini mөлqərlidi» — yaki «U yər yüzini silkip qoydi». ««əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi» — yaki ««əbədiy dəng-egizliklər» oşulitildi». ««Mənggü taqlar» parə-parə kılindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, uning yolliri bolsa əbədiydu» — taqlar həm dēnglər «əbədiy» turqandək bolsimu, pəkət tirik Huda Əzi «əbədiydu». Baxqa ikki hil tərjimisi: (1) «Uning qışxli ri əbədtin buyan bolqan» (2) «U kədimki (əbədiy) yollarda mangidu». □ 3:7 «Mən Kuxan kəbilisining qedirliri., Midiyan zeminidiki pərdilər...» — «Kuxan» wə «Midiyan» dēgən ikki əl 3-ayəttiki «Teman» wə «Paran» dēgən rayonlarda idi. Ular İsrailning Qanaanni (Pələstinni) ixşal kılıxıqə birinqi qarxi qışқан əllərdin idi («Batur həkimler» 3- həm 7-bablarnı kərüng).

hərwiliringoşa minip kəlgənoşusən![□]

⁹ Sening okyaying ayan qilindi,
Sözüng boyiqə, *Israil* kəbililirigə iqkən
kəsəmliring üqün ayan qilindi!

Selah!

Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən
ayriwəttinq.[□]

¹⁰ Taoqlar Seni kərüp, azablinip toloşinip kətti;
Dolkunlap aqqan sular kəlkündək ötüp kətti;
Qongkur dengiz awazini qoyuwetip,
Qollirini yukirioşa örlətti.

¹¹ Etiloşan okliringning parkirak nurini kərüp,
Palidioşan nəyzəngning yoruqluğunu kərüp,
Kuyax həm ay öz turaloşusida jim turdi.

¹² Sən aqqiqingda yər yüzidin ötüp yürüş
kilding;

Əllərnə oşəzipingdə ziraətne sokkəndək soktung;

¹³ Öz həlkingning nijat-kutkuzuluxi üqün,
Sən Öz Məsihing bilən billə nijat-kutkuzux üqün
qikting;

[□] **3:8 «Pərwərdigar dəryalaroşa aqqiklandimikin? Sening oşəziping dəryalaroşa qaritildimikin? Kəhring dengizoşa qaritildimikin? Atliringoşa, nijat-kutkuzuxni epkelidioşan jəng hərwiliringoşa minip kəlgənoşusən!»** — Babil wə Mesopotamiyidiki butpərəslik əpsaniliri boyiqə, dengiz wə dəryalar ularning küqlük butliri yaki jin-xəytanliri turidioşan «kəroşan»liri idi. Bu ayət boyiqə Hudaning Özining küq-qudriti həmmə but wə jin-xəytanlardin zor üstün kərsitilidu. [□] **3:9 «Sening okyaying... sözüng boyiqə, *Israil* kəbililirigə iqkən kəsəmliring üqün ayan qilindi!»** — baxka ikki hil tərjimisi: — «Sening okyaying... Sening sözünggə tayanşan kəbililərgə iqkən kəsəmliring boyiqə ayan qilindi!», yaki: «Sən okyayingni ayan kilding, nuroşun oklarning elip ketilixini buyrudung».

Ulini boynioʻlqə eqip taxlap,
Rəzilning jəmətining bəxini urup-yanjip, un-
ingdin ayriwəttin;
Selah!□

14 Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining
bexioʻla sanjiding;
Ular dəhʻətlik qara quyundək meni
tarkitiwetixkə qikti,
Ularning huxalliki ajiz məminləni yoxurun
jayda yalmap yutuxtın ibarəttur!□

15 Sən atliring bilən dengizdin,
Yəni dəwə-dəwə qilinʻan uluʻq sulardin ətüp

□ **3:13 «Sən Əz Məsihing bilən billə nijat-қutқuzux үqün qikting»** — «Məsihing» yaki «Məsih қilʻining» — Hudaning yolyoruqi boyiqə, Israilʻa yengi bir padixah bekitix үqün uning bexioʻla zəytin meyi sürülүx kerək idi. Muxu murasim «məsih қiliniх» dəp wə xu qəʻdin baxlap muxu padixah «Hudaning məsih қilʻini» dəp atilatti. Huda Dawut padixahning bir əwladini «məsih қilimən», bu «Қutқuzoʻuqi-Məsih» Israilni həm barliқ duniyani gunahlıridin қutқuzidu, dəp wədə қilʻan. Bizningqə muxu ayəttə bu «Қutқuzoʻuqi-Məsih» kərsitilidu. **«Sən Əz Məsihing bilən billə nijat-қutқuzux үqün qikting»** — baxқа birhil tərjimisi: «Sən Əz Məsihingni қutқuzux үqün qikting». **«... Ulini boynioʻlqə eqip taxlap, ...»** — yaki «uni (xu jəmətni) ulidin əgzisigiqə eqip taxlap,...». Bəzi alimlar: «Rəzilning bexi» degən sez ahiri zamandiki Hudaʻa qarxi қikқан, Xəytanning wəkili bolʻan «dəjjal»ni kərsitidu, dəp қaraydu. Biz qoxulimiz.

□ **3:14 «Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining bexioʻla sanjiding»** — «uning» — «rəzilning jəmətining bəxing...» (13-ayət); bəlkim dəjjalni kərsitixi mumkin. **«Ular dəhʻətlik qara quyundək meni tarkitiwetixkə qikti»** — «meni» — Israil səzləydu. Muxu ayəttiki səzlər ahirқи zamandiki Israil həlқining eytқanliri bolsa kerək.

mangding!□

16 Mən bularni anglidim, iqi-baoşrimni titrək basti;

Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi,

Ustihanlirim qirip kətkəndək boldi,

Putlirimni titrək basti;

Qünki mən külpətlik künidə,

Yəni öz həlqimə təjawuz qıloquci besip kirmən künidimu,

Səwr-hatirjəmliktə turuxum kerək.□

17 Qünki ənjür dərihi qeçəklimisimu,

Üzüm tallirida mewə bolmisimu,

Zəytun dərihigə qıloqan əjir yokka qıqқан bol-simu,

Etizlar heq həsul bərmigən bolsimu,

Qotandin qoy padisi üzülgən bolsimu,

Eqilda kala padisi yok bolsimu,

18 Mən həman Pərwərdigardin xadlinimən,

Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadliqqa qəmülimən,□

19 Pərwərdigar, Rəb, mening küq-қudritimdur;

U mening putlirimni keyikningkidək қilidu;

Meni yukiri jaylirimda mangozidu!

□ 3:15 «Sən atliring bilən dengizdin, yəni dəwə-dəwə қilinoqan uluq sulardin ötүp mangding!» — Musa pəyoşəmbər Israilni Misirdin qıqirip yetəkligəndə, ular Qizil Dengizdin ötkən. Dengizdiki sular ularoqa yol eqip ikki tərripidə «dəwə-dəwə» turoqanidi. Kəlgüsi zamandiki wəqə bəlkim buningoqa ohxap ketidu. □ 3:16 «Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi» — Həbakkuk «Hudaning awazi» dəp oquq eytmaydu — uningoqa nisbətən anglişudək pəqət birla awaz bar, halas. □ 3:18 «Manga nijatimni bərgüqi Hudayim...» — yaki «nijatim boluquci Hudayim...».

(Bu k y n o miqil rning bexio a tapxurulup,
tarli  sazlar bil n o ulsun).

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5